

Posudek na závěrečnou studentskou práci

Název práce: Súfijský odkaz Chodži Ahmeda Jasavího a jeho současná interpretace a instrumentalizace v Kazachstánu

Typ práce: bakalářská

Autor práce: Sofija Armankyzy Sharip

Autor posudku: Mgr. Ľubomír Novák, Ph.D.

	Hodnocení
Badatelská otázka/hypotéza	velmi dobře
Způsob práce/metodologie	výborně
Naplnění zadání	výborně
Práce s prameny a odbornou literaturou	velmi dobře
Stylistická úroveň a struktura práce	výborně
Formální náležitosti (jazyková správnost, citace, odkazy, bibliografie)	velmi dobře

Slovní hodnocení:

Bakalářská práce Sofije Armankyzy Sharip nás seznamuje s odkazem súfického učence z 12. stol. po Kr. Chodži Ahmeda Jasavího v postsovětském Kazachstánu. Chodža Ahmed Jasaví je v úvodu práce představen a uveden v historickém kontextu s ohledem na jeho úlohu na rozvoj súfismu ve Střední Asii. Autorka zmiňuje, že Chodža Ahmed Jasaví byl za sovětské éry v Kazachstánu prakticky zapomenut, situace se mění po r. 1991, kdy se Jasaví jako turkický islámský učenec stává jednou z osobností, která pomůže k národnímu uvědomění Kazachů. Z Jasavího učení se vyvinula samostatná súfická taríqa *jasavíja*, která byla rozšířena ve Střední Asii, kde ji však od 16. stol. absorbovala konkurenční súfická taríqa – *naqšbandíja*. Jasavího učení bylo zaznamenáno ve formě tzv. *hikmetů*, jež od 15. stol. dostaly i písemnou podobu. Hikmety byly v postsovětské éře publikovány a jsou dostupné kazašské veřejnosti.

Postsovětský Kazachstán potřeboval vybudovat nový model společnosti, v níž sovětský/ /ruský element nahradil element kazašský/turkický. Bylo nutné rovněž najít místo pro islám, který byl za sovětské éry potlačován, později bylo příslušnosti k islámu v zemi spíše deklarováno, než aby byli skutečně praktikujícími věřícími. Súfismus a jeho „turkická“ forma v podobě Jasavího učení byla státem přijata jako vhodná cesta, vláda cíleně podporovala pro-jasavijské aktivity, snad i v zájmu zabránění náboženské radikalizaci, jako se tomu stalo na Kavkaze (str. 28, pozn. 94).

V 90. letech minulého stol. se do Kazachstánu „vrací“ charismatický Ismatulla Abdughappar, potomek kazašských emigrantů do Afghánistánu, kde působil jako duchovní učitel súfích. Ismatulla Abdughappar považoval oživení Jasavího odkazu jako své životní poselství.

KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

Abdughappar se stal zakladatelem nové súfické taríqy zv. *džahríja*, ta měla vycházet z Jasavího učení, avšak s řadou rozdílů. Abdughappar chápal súfickou doktrínu za důležitější, než některá základní ustanovení islámu (např. nadřazení tzv. vokálního dhikru (*džahr*) povinným pěti denním modlitbám; str. 27).

Abdughapparovo učení se podle dhikru označuje jako *džahríja*, nejde tedy o snahu o přímé pokračování jasavíje, ale o novou súfickou taríqu/sektu. Její aktivity byly na očích kazašské veřejnosti, věnovala se aktivitám jako je odvykání drogové či alkoholové závislosti aj., řada aktivit byla podporována či tolerována kazašskou vládou. Koncem 90. let min. stol. se začaly objevovat kontroverze, které vyústily odsouzením Abdughappara a jeho nejbližších spolupracovníků v r. 2011, kdy i aktivity *džahríje* prakticky končí.

Téma předkládané bakalářské práce přináší informace o vnímání islámu a jeho kořenů na území moderního Kazachstánu se zaměřením na středoasijský súfismus, který hraje významnou roli v islámu ve Střední Asii. Autorka zasazuje dílo i odkaz Jasavího do kontextu současného Kazachstánu, pramenná základna a literární zdroje jsou doplněny i svědectvím dvou informantů, kteří sami měli zkušenost s *džahríjou*.

Předložená bakalářská práce přináší citlivou, kvalitně zpracovanou analýzu zvoleného tématu, které lze vytknout jen několik drobných nedostatků. Nelze nezmínit drobné jazykové chyby, které se objevují průběžně v celém textu, tuto skutečnost lze prominout s ohledem na fakt, že čeština není bakalantčiným rodným jazykem. Za závažnější prohřešek bych považoval spíše jen na okraj uvedené bližší informace o zpovídáných informantech (str. 25) – zde by bylo vhodné uvést v příloze celý rozhovor a způsob jeho pořízení. Z hlediska lepší orientace bych v práci ocenil samostatné číslování kapitol a podkapitol.

Otázky k rozpravě:

V úvodu (str. 6) přebíráte od Knyshe termín *typický turkický řád*, necháváte jej však bez výkladu a ani neuvádíte přesnou citaci – mohla byste tedy vysvětlit, co si pod tímto pojmem máme představit?

Celkové hodnocení:

Bakalářskou práci Sofije Armankyzy Sharip považuji za kvalitní analýzu zvoleného problému, jen je škoda drobných typografických či jazykových nedostatků. Práci **doporučuji k obhajobě** a hodnotím stupněm **výborně**.

podpis

V Praze dne 29. 8. 2022